

010814-1

V jedné nepříliš významné knize, o které jsem před mnoha lety měl na semináři prof. Kozáka referát, jsem našel velmi starý citát, který se mi od té doby, kdy musím číst práce studentů, stále znovu připomíná. Je to rada – a možná dokonce příkaz – moudrého krále asi někomu z jeho výše postavených služebníků: „Begin on the beginning, said the King, and go on till you come to the end; then stop.“ Teprve s odstupem let dnes nahlížím, jak hluboká to je moudrost; kdysi jsem ji považoval spíše za jakýsi vtip. Náleží také ke zkušenostem, jichž se dopátráme teprve po dlouhém čase, je moudrost vytržená z náležitého (tj. pravého) kontextu a pochopená izolovaně se stává velkou nemoudrostí. A naopak ten, kdo moudrost pochopí vsutku moudře, musí zároveň pochopit, kde ta moudrost má své meze, tj. kde a za jakých okolností se stává nemoudrostí nebo dokonce hlupáctvím. Obvykle to i ten nejmoudřejší pozná teprve ve chvíli, kdy na ty meze dorazí a kdy je překročí. Méně moudří, byť mnoha věcí znají lidé to nicméně nepoznají ani v takovém případě; není to důsledek jejich neznalosti věcí, ani jejich příliš malé intelligence, ale – a nemůžeme to říci jinak – důsledek jejich malé moudrosti nebo nemoudrosti.

(Písek, 010814-1.)